

NAJ POJDE! † IVAN CANKAR.

MALOPOMEMBEN DOGODEK.

»Vroče je bilo, solnce je pripekalo« — in tako dalje. Hodil sem kakor izgubljenec po teh pustih ulicah, pod tem pustožarečim solncem, mimo tujih hiš in tujih ljudi; človeku podoben, ki je bil vlak zamudil in stoji zdaj sredi ceste, sam sebi v nadlego.

Gorjé mu, kdor nima hrama, kjer bi lahko brez skrbi zažvižgal! Gorjé, kdor nima človeka, ki bi ga lahko brez zamere vščipnil! In devetkrat gorjé mu, kdor nima dekleta, ki bi bilo zaljubljeno ne v njegove čednosti, temveč v njegove grehe in slabosti!

Hudó in sitno je popotniku, če pride po dolgem času v kraj, ki je bil nekoč njegova domovina. Ne bolé ga toliko spremembe; veliko bolj ga bolí, da se ni spremenilo nič. In da se je vse, kar je bilo in kar je, razvijalo po tisti stari, dolgočasni, preveč znani poti, ne navkreber, ne navzdol, temveč bogvedikam. Tako se zgodi, da začenja človek pre-mišljevati o smešnosti domotožja, o ironiji hrepenenja. Hitel je k dekletu, pa je spoznal klepetavo babo. In kadar ji poreče adijo, bo pozabil na klepetavost in na bradavico in se bo zaprl v svoj hram in bo pisal sentimentalne verze. Taki so ljudjé!

Kolodvorska restavracija je zelo potreben in koristen kraj. Tja zahajajo ljudjé, ki se še niso preoblekli, ne umili. Tudi kretnje so tam bolj hlastne

in brezskrbne, tako da se časih suknja nekoliko odgrne. In ljudjé, ki nimajo tam ničesar opraviti, se navzamejo kolodvorskih šeg; to je najbolj kratkočasno.

Prišel je človek, z urnimi koraki je prišel; postaven človek, rejen in moder. In me je pozdravil.

»Kako je? Kedaj odpotuješ?«

Stvar je namreč taka, da v domovini še nikoli nisem srečal človeka, ki bi me ne bil vprašal, kedaj da odpotujem. Ljudjé so časih zelo pametni in vidijo globoko. In jaz odgovarjam: čez štirinajst dni.

»Čez štirinajst dni odpotujem ... Kdo pa si?«

»A?«

Po široko odprtih ustih sem ga spoznal.

»O!«

In nato sva sedela za isto mizo in sva se lepo in prijazno pogovarjala. Zares je bil postaven človek in moder; in tudi rejen.

Dem Einen die Perle, dem Andern die Truhe,
O Wilhelm Wisetzki, du starbest so fruhe,
Doch die Katze, die Katz' ist gerettet!

»Die Katz'« — to je namreč človeška pravičnost. Negodnikom čast in pernico, krščanskim ljudem hudó očitanje in cesto. Krščanski človek sem jaz. Toda mačka je rešena.

Tisti človek je bil nekoč moj sošolec. V lepih časih, ko smo se navduševali za domovino in narod. On se ni navduševal, zdaj se navdušuje; in pravi, da sem brezdomovinec in tako. To je tudi pravičnost in je postava, da se navdušujejo nekateri prej, drugi pozneje. Tisti, ki se navdušujejo